

Formalia: Att skriva uppsats

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INTRODUKTION	3
1. 1. UPPSATSPROCESSEN – FRÅN PROBLEM TILL LÖSNING	3
2. FÖRBEREDELSE	6
2. 1. LITTERATURGENOMGÅNGEN	6
2. 1. 1. MALL FÖR LITTERATUR-PM	10
2. 2. PROJEKTBEKRIVNING	12
2. 2. 1. MALL FÖR PROJEKTBEKRIVNING	12
2. 3. FÖRDJUPNING I STUDIENS TEORI OCH METOD	15
2. 3. 1. MALL FÖR TEORI-PM	15
2. 3. 2. MALL FÖR METOD-PM	16
3. UPPSATSEN	17
3. 1. MALL FÖR UPPSATSEN	17
3.2. KRAV PÅ UPPSATSEN	22
4. OPPONERING	27
5. ENGELSK ORDLISTA	30
6. LÄSTIPS	31

Detta kompendium är sammanställt av:

Martin Säfström
2013 (version 2)

1. Introduktion

I det här kompendiet kommer du att få en del användbara råd inför det att du ska skriva din uppsats. Kompendiet är anpassat efter undervisningen på avdelningen för Mellanösternstudier. Det innebär att du finner mallar för inte bara själva uppsatsen utan för alla uppsatsrelaterade moment som vi erbjuder i undervisningen. Det vill säga för din:

- Projektbeskrivning
- Litteratur-PM
- Teori-PM
- Metod-PM
- Uppsats

Du finner dessutom en mall för opponeringen, samt en kortare beskrivning av uppsatsprocessen som sådan och hur uppsatsen kommer att bedömas.

Uppsatser kan variera stort i tillvägagångsätt och det påverkar hur studien ska presenteras. Det kan därför vara så att du inte kommer att behöva, eller kunna, beröra alla moment i mallarna som presenteras i detta kompendium eller att du kommer att beröra saker på ett annat sätt än vad som är beskrivet i mallarna. Oavsett vilket kommer du att behöva lägga till ytterligare aspekter. Mallarna skall alltså inte ses som uttömmande, utan snarare som checklistor över det som är viktigt att reflektera över i uppsatsprocessen.

Du bör som sagt ta ställning till det som står skrivet nedan, även om du sedan frångår mallen i din presentation. Du behöver heller inte använda samma rubriker eller lika många kapitel. Vissa delar kan t.ex. med fördel skrivas ihop.

1. 1. Uppsatsprocessen – från problem till lösning

I detta kapitel finner du en kortare genomgång av hur uppsatsprocessen brukar gå till, från det att du identifierar ett problemområde, till dess att du rapporterar dina resultat.

Steg 1: Att komma igång

- Finn ett problemområde som intresserar dig.

Med problemområde menas det område som du kommer att arbeta med i uppsatsen. Du kan identifiera ditt problemområde genom att observera något i samhället som du finner speciellt intressant, konstigt eller angeläget och som du skulle vilja undersöka närmare. Du kan också identifiera ditt problemområde genom att ta utgångspunkt i tidigare forskning och genom detta hitta ett ämne som du skulle vilja fördjupa dig i. Kanske finner du en teori som du vill pröva i ett nytt sammanhang, ett mönster som någon uppdagat och som du vill testa i en annan kontext, etc.

- Gör en första litteratursökning. Bekanta dig med problemområdet!

När du hittat ett problemområde som intresserar dig behöver du bekanta dig med detta, både bakgrunden till problemet som sådant och hur har man tidigare hanterat det?

Steg 2: Förberedelserna (kapitel 2 i detta kompendium)

- Gör en första avgränsning; problemformuleringen.

Efter att ha läst på kring ditt problemområde är det dags att fundera över ett lämpligt fokus för din studie. Detta ska så småningom utmynnas i en frågeställning. Det handlar alltså om att ur ditt problemområde identifiera en problemformulering. Problemformuleringen är den specifika intellektuella gåta/det vetenskapliga problem som du ska undersöka i studien. Det handlar alltså om det specifika problem som du valt ur ditt problemområde.

- Gör en andra litteratursökning. Hur har tidigare forskare tacklat liknande problem?

När du identifierat ett fokus för din studie, gäller det att sätta sig in i hur andra forskare tacklat detta problem. Det vill säga hur forskningsläget ser ut. Detta moment kan ta mycket tid, men det är en oundviklig del av uppsatsprocessen. När du känner att du har koll på forskningsläget kan du gå vidare och formulera en frågeställning, det vill säga den konkreta fråga som du ska besvara i din studie.

- Formulera en frågeställning.

Att formulera en frågeställning kan vara svårt. Frågan ska vara lagom stor för att kunna besvaras i en uppsats. Detta har många problem med. Det finns en tendens att formulera alldeles för stora och breda frågor. I detta läge är det dock inte nödvändigt att ha en perfekt frågeställning. Än så länge handlar det om att utifrån problemområdet fundera ut ett fokus för studien, så att man sedan kan gå vidare och fundera kring hur detta ska kunna besvaras. Man kan arbeta mer med frågeställning allt eftersom arbetet fortskrider.

- Fundera ut hur frågeställningen ska kunna besvaras.

Det kan finnas många olika sätt att besvara en frågeställning. Här gäller det att fundera kring möjliga källor och alternativa metoder och vad som skulle vara ett bra alternativ för just din studie. Ofta har man redan definierat metoden och materialet för studien när man skriver frågeställningen.

Här gäller det att:

- Identifiera din empiri, materialet för studien. Om du ska använda dig av befintliga källor bör du undersöka om dessa finns tillgängliga?
- Preciserar metoden för din studie. Läs på kring metoden för din studie.
- Fundera kring hur din studie skall förhålla sig till teori. Läs på kring relevanta teorier.

- Lägga upp en plan för studien och skriv en projektbeskrivning.

Projektbeskrivningen är en oundviklig del av uppsatsprocessen. Här strukturerar du upp idén för dig själv; vad du ska göra och hur? Mer om detta nedan.

Steg 3: Utförande av studien

- Samla, systematisera och analysera empirin.

Förberedelserna är A och O för en lyckad studie, men oavsett hur förberedd du är kommer du sannolikt stöta på hinder och oförutsedda händelser. Var lugn, det är normalt.

I utförandet av studien är det viktigt att du har löpande kontakt med handledaren. Se till att hålla handledaren uppdaterad i uppsatsens alla moment. Även om du menar att allt flyter på utmärkt är det bra om en annan person får ta del av processen. Det är nämligen inte alltid lätt att hålla distans till något som uppslukar en så som en uppsats. Man blir således lätt blind för sina egna brister. Det är viktigt att eventuella problem och brister uppdagas så tidigt som möjligt och här är handledaren en ovärderlig hjälp.

- Dra en slutsats.

Så småningom anser du dig färdig och kan dra en slutsats av studien. Grattis.

Steg 4: Rapportera (kapitel 3 i detta kompendium)

- Skriv din uppsats.

Som du ser är detta endast en del av en längre process. Det är dock oerhört viktigt att du är noggrann. Det är uppsatsen du kommer att bedömas utifrån. Det är därför viktigt att du redogör för vad du gjort och hur, samt vad du inte gjort och hur detta påverkar studien.

Det är bra att föra anteckningar under hela uppsatsprocessen. Glöm inte att anteckna källor och annan information som du sedan ska föra in i rapporten.

Steg 5: Opponering (kapitel 4 i detta kompendium)

- Det sista steget är den kritiska granskningen av studien.

Opponeringen är en viktig del i uppsatsprocessen. Här får du ovärderlig feedback från andra studenter, samtidigt som du får övning i att granska andras arbete.

2. Förberedelser

En stor del av uppsatsprocessen sker innan du påbörjar din faktiska studie. Det är nämligen viktigt att vara väl förberedd innan man sätter igång. Ett noggrant förarbete sparar normalt tid. Risken med att inte förbereda sig noga är att man påbörjar en studie och sedan måste börja om eftersom man inte förutsett eventuella oundvikliga problem.

Om man till exempel ska göra en enkätundersökning är det oerhört viktigt att man tänkt igenom frågorna innan man skickar ut enkäten. Det är nämligen en väldigt tidskrävande och kanske kostsam process att börja om från början, dessutom riskerar man att förlora respondenternas intresse och förtroende. För att kunna formulera rätt frågor måste du först ha behandlat en rad faktorer. Vad är det jag vill veta? Hur kan jag ställa frågorna utan att de är ledande? Hur ser mitt urval ut? Etc.

Det är dessa förberedelser som vi kommer att gå igenom i detta kapitel. Först kommer vi att gå igenom hur man gör en litteratursökning.

2. 1. Litteraturgenomgången

När man ska skriva en uppsats är det första man gör efter det att man kommit på ett ämne för studien att göra en genomgång av relevant litteratur.

Detta är en oundviklig del i uppsatsprocessen och dina ansträngningar här kommer att påverka hela uppsatsprocessen.

Litteraturgenomgången sker genom hela uppsatsprocessen, men det är bra att göra en övergripande genomgång så tidigt som möjligt.

Varför ska man göra en litteraturgenomgång?

- För att bekanta sig med ämnet för uppsatsen.
- För att bekanta sig med den tidigare forskningen om ämnet.
- För att bekanta sig med metoder som är relevanta för uppsatsen.
- För att bekanta sig med teorier som är relevanta för uppsatsen.

Om uppsatsen skall bygga på primära källor¹ är det bra att göra en sökning även på dem. Det kan vara så att det inte finns tillräckliga källor och då är det bra om man kan formulera om sin frågeställning eller byta strategi så tidigt som möjligt.

¹ Med en primär källa menas en källa som du ska analysera. Om du t.ex. ska göra en medieanalys av tidningsartiklar är dessa dina primära källor. Man brukar skilja mellan primära och sekundära källor. Det senare är källor som andra producerat och som du inte ska analysera, men som du kan hämta fakta ifrån. Det kan t.ex. röra sig om tidigare forskning.

Var kan man söka litteratur?

- Bibliotekens kataloger:
 - På www.libris.kb.se kan du söka bland flertalet av de svenska biblioteken.
 - På www.sub.su.se kan du söka bland Stockholms Universitetsbiblioteks böcker och tidskrifter.
- Elektroniska kataloger:
 - På www.scholar.google.se kan du söka bland vetenskapliga artiklar och böcker.
 - På www.sub.su.se har du tillgång till många elektroniska tidskrifter och databaser, såsom JSTOR.
- Andra sökverktyg
 - Beroende av ditt ämne finns många andra sökvägar. Ofta får man söka information direkt från organisationer och myndigheter.

Olika former av litteratur

Det finns väldigt många olika former av litteratur. Nedan ser du några av de vanligare exemplen.

- Böcker
- Vetenskapliga artiklar
- Avhandlingar
- Forskningsrapporter
- Dokumentation från konferenser
- Dokumentation och rapporter från myndigheter och organisationer
- Officiella dokument
- Statens Offentliga Utredningar (SOU)
- Beslut
- Utskrifter av tal, debatt och dylikt.
- Lagtexter
- Konventioner
- Artiklar av icke-akademisk art ex. nyhetsrapportering

Peer review / Refereeing

De flesta akademiska tidskrifter låter andra forskare granska artiklar innan publicering. Detta är ett sätt att hålla god akademisk kvalitet och kallas för peer review. Ett sätt att säkerställa att en källa är av god kvalitet är att undersöka om den är granskad av andra akademiker. Detta brukar framgå i tidskriften.

Att förhålla sig kritiskt till litteraturen

Kritiskt tänkande är den mest centrala delen av det akademiska arbetet. Det handlar om att bedöma en källas trovärdighet. Det finns olika sätt att bedöma en källa på.

- Vem är författaren? Är han/hon en bra och tillförlitlig källa? Kan man ana att han/hon har en agenda som inte framkommer i texten? Etc.
- Vilka har gett ut källan? Är det ett tillförlitligt förlag? Om det är en tidskrift är artiklarna granskade (se ovan om peer review)? Vilka står bakom källan? Har de en politisk agenda?
- Var är källan utgiven? Vissa länder har stark censur. Om en källa är publicerad i en kontext av censur är det viktigt att fundera över vad som kommer fram i texten och vad som saknas. Kan det rent av vara så att texten är beställd/skriven av regimen?
- När är källan skriven? Det är alltid bra att använda så nya källor som möjligt (annat än om man ska göra en studie av källan i sig). Om en text är skriven för länge sedan är det viktigt att ta den tidens kontext i beaktande.

Observera att även om en artikel är granskad (se ovan), eller att den uppfyller alla kriterier för en vetenskaplig text, betyder inte det att man behöver ta allt för sanningar. Det kan finnas många andra sätt att tackla ett visst ämne eller ett problem. Glöm inte att problematisera och kritisera de texter du läser. Det är i mångt och mycket detta den akademiska debatten går ut på.

Var inte rädd för att ifrågasätta!

🔔 **Tips!**

Titta gärna på de författare och verk som refereras till i din litteratur!

En bok, artikel m.m. kan ge många bra uppslag för andra läsvärda texter. Studera dels de direkta referenserna som ges löpande i texten, i de fall de är relevanta förstås, dels bibliografin (om en sådan finns).

2. 1. 1. Mall för litteratur-PM

(3-5 sidor, 1.5 radavstånd)

När du gjort en första genomgång av litteraturen är det bra att skriva ner dina tankar kring det du läst. På så sätt strukturerar du upp det du läst och kan reflektera över hur litteraturen är relevant för din kommande studie. Detta kallas för ett litteratur-PM.

I litteratur-PM:et kan du välja att fokusera på olika saker. Nedan följer några viktiga frågor som du bör göra en litteraturgenomgång av så tidigt som möjligt.

Kom ihåg att ju tidigare du gör din litteraturgenomgång desto fortare kan eventuella problem med din forskningsstrategi uppdagas. Ju längre in du kommer i uppsatsprocessen, desto svårare blir det att anpassa sig efter nya utmaningar och hinder. Även om det tar tid att göra en litteraturgenomgång så sparar det i slutändan ändå tid.

• Tidigare forskning

Vad har tidigare forskare gjort? Hur har man tidigare behandlat ämnet?

• Primära källor

Om du ska använda dig av primära litterära källor (t.ex. tidningsartiklar om du ska göra en medianalys); finns de tillgängliga? Har du haft några problem att samla in dem? Etc.

• Sekundära källor

Om du ska använda dig av sekundära källor (t.ex. bakgrundsmaterial omkring ämnet för din studie); vilka relevanta källor finns tillgängliga? Finns det brister bland dessa? Hur kan detta tänkas påverka din studie? Etc.

• Metod

Har du hittat relevant litteratur för uppsatsens metod?

• Teori

Hur ser den teoretiska diskursen ut gällande ditt ämne? Vilken teori kommer du att använda dig av?

Oavsett om du diskuterar en eller flera av punkterna ovan skall ditt litteratur-PM även innehålla följande:

• **Litteratordiskussion**

Vad kan du dra för slutsatser utifrån din litteratursökning? Kan du uppmärksamma några teman, debatter eller skolbildningar i litteraturen? Hur placerar du din studie i detta?

Har det uppdagats några problem eller brister i litteraturen? Hur påverkar detta möjligheterna att utföra din studie?

• **Referenslista**

Skriv en lista över den litteratur du funnit och som är relevant för din studie. Sortera listan på ett för dig lämpligt sätt.

Mer information om hur du ska uppge dina källor finns i kompendiet ”1. Formalia – Att referera”.

2. 2. Projektbeskrivning

Projektbeskrivningen är en oundviklig del av uppsatsprocessen. Här strukturerar du upp idén för dig själv; vad du ska göra och hur? På så sätt är det ett internt dokument, din mall för uppsatsen.

Projektbeskrivningen kan också vara ett dokument som du skriver för att, så att säga ”sälja in” en idé till någon annan; en uppdragsgivare, handledare eller finansiär.

Oavsett vilket syfte du har med projektbeskrivningen är det viktigt att ha en tydlig och genomtänkt plan för uppsatsarbetet, innan du sätter igång med studien på allvar. Annars riskerar du att redan tidigt få problem.

Självfallet kan du inte förutse allt i förväg och vissa saker måste man tackla allt eftersom. Men att ge sig in i uppsatsarbetet helt oförberedd och utan en plan är inte ett alternativ.

2. 2. 1. Mall för Projektbeskrivning

(ca. 5 sidor, 1.5 radavstånd)

Observera att ordningen mellan punkterna nedan kan variera beroende på formen för studien.

Mycket av det du skriver här kan du sedan använda i inledningen till uppsatsen. Var bara noga med att du då går tillbaka och tittar på om du gjort det du sagt att du skulle göra. Ofta utvecklas uppsatsarbetet på ett sätt som man inte förutsatt och man behöver därför formulera om sin plan allt eftersom. Till och med frågeställningen kan behöva omformuleras. Det är inte ovanligt.

• Titel

Försök att formulera en kort rubrik som sammanfattar din studie, men också inbjuder till läsning. Ett tips är att använda sig av både en över- och underrubrik.

Titeln är ett bra sätt för läsaren att snabbt ta till sig vad studien kommer att handla om.

Det är också en bra övning för författaren att i en eller två korta meningar sammanfatta vad studien handlar om och att göra detta på ett sätt som lockar till läsning.

• Problemområde (med kort bakgrund till ämnet) och problemformulering

Med Problemområdet menas här det större akademiska problemet inom vilket din studie är en del. Ofta kan det du skriver här också fungera som en slags bakgrund till fokuset för din studie. Problemformuleringen är den intellektuella gåta/det vetenskapliga problem som du ska undersöka i studien. Det handlar alltså om det specifika problem som du valt ur ditt problemområde.

Problemområde och problemformulering kan gärna skrivas under samma rubrik där problemområdet (det större) leder till problemformuleringen (det mer specifika).

Det är viktigt att du i projektbeskrivningen som helhet visar att din problemformulering är:

Relevant: Akademiskt och ämnesmässigt relevant.

Intressant: Föra forskningen framåt, tillföra något.

Genomförbart: Finns materialet tillgängligt och räcker tiden?

Obesvarat: Din studie kommer inte att vara unik, men du bör bidra med något som är nytt, även om det inte behöver vara så anspråksfullt.

• Tidigare forskning

Vad har tidigare skrivits inom ämnet? Varför är din studie unik?

• Syfte

Försök att så kortfattat och precist som möjligt fånga in din studies syfte. Det vill säga vad det är du ämnar göra med din studie. Här bör du motivera ditt syfte. Varför är just din studie intressant?

• Frågeställning (en huvudfråga + eventuella underfrågor)

Din frågeställning är den fråga som din studie skall besvara. Frågeställningen är ofta snarlik syftet, men är formulerad som en fråga. Undvik att ha mer än en fråga som din huvudfråga. Sedan kan du underordna denna flera underfrågor (dock ej mer än 3-4 stycken). Blanda inte ihop dina underfrågor med dina eventuella analysfrågor. Analysfrågor är de frågor som du ställer mer direkt till ditt material i undersökningen, t.ex. genom en enkät.

Om din studie är hypotesprövande² bör du nämna det här, samt förklara din hypotes.

Tänk på att formulera frågorna så snävt som möjligt! Vad som kan verka banalt kommer säkerligen att visa sig komplext nog då studien tar form.

• Teori

Teorin kan vara ett verktyg i din studie likväl som ett sätt att förankra studien i det akademiska kollektivet. Du kan gärna lyfta in flera teoretiska möjligheter och jämföra dem mot varandra för att sedan välja en eller flera teorier för just din studie. På så sätt motiverar du din studies val genom en teoretisk diskussion och det ger din studie både tyngd och förankring i det större perspektivet.

• Metod

Hur ska du besvara din frågeställning? Hur ska du samla in och analysera empirin? Förklara och motivera din valda metod.

Beroende på vad du skriver om kan forskningsetik vara en sak du måste förhålla dig till. Här ryms sådant som anonymisering, vilken information respondenter ska få etc.

² En hypotes är en preliminär gissning om ett orsakssamband, som du i din studie skall bevisa/motbevisa.

• Material

Vad skall du använda för material för att besvara din frågeställning? Förklara och motivera ditt valda material.

• Avgränsningar

Kan du generalisera utifrån din studie? Det vill säga kan din mer begränsade studie säga något om det större problemområdet? Generaliserbarhet är inget krav. Din studie kan vara intressant i sig, men generaliserbarhet bör ändå diskuteras.

När du redovisat din avgränsning bör du motivera varför din studie är det bästa sättet att tackla frågeställningen. Är studiens fokus representativt för det du vill veta?

• Begränsningar

Finns det brister i ditt material och din metod vad gäller möjligheten att besvara din frågeställning? Påverkar din egen roll insamlingen eller analysen av materialet m.m.?

Vad kommer du inte att göra? Det finns ingen anledning att skriva en komplett lista över allt som studien inte kommer att göra. Men om det kan anses ha stor betydelse för studien är det bra att nämna detta.

Studien kommer säkerligen också att stöta på olika former av problem. De som kan förutses bör nämnas här och hur detta kan påverka studien.

• Övergripande plan för studien

Hur ska studien gå till mer konkret? Hur ska du lägga upp arbetet?

Skriv en kort beskrivning av studiens upplägg. En disposition och en beräkning av hur mycket tid studiens olika delar kommer att kräva.

Skall projektbeskrivningen användas för att söka ett stipendium eller annan finansiering bör denna del även rymma en budget.

• Referenslista

All litteratur du använt dig av ska redovisas här. Mer information om hur du ska uppge dina källor finns i kompendiet ”1. Formalia – Att referera”.

2. 3. Fördjupning i studiens teori och metod

Två viktiga delar i en uppsats är teori och metod. Teorin är viktig för att den hjälper dig att placera studien i en akademisk kontext. Genom att knyta an till relevant teori, visar du att din studie är en del av något större. En del i den akademiska kunskapsproduktionen. Genom metoden säkerställer du att din studie utförs på ett vetenskapligt och korrekt sätt. Att du besvarar din frågeställning och att du gör det på ett sätt som ger din studie trovärdighet.

Teori och metod är också de två saker som de flesta studenter har störst problem med. Många ställer sig frågan; vad innebär egentligen teori och metod och hur ska just jag förhålla mig till detta? Dessvärre finns det inga enkla svar. Vad man dock kan, och bör, göra är att arbeta extra mycket med just teori och metod. Nedan finner du två mallar. Den ena för en fördjupad studie i uppsatsen teori, den andra för en fördjupning i metoden.

2. 3. 1. Mall för Teori-PM

Vad ska PM:et innehålla?

Innehåll kan variera beroende på hur du ska använda teorin, men följande är en bra utgångspunkt för ditt PM:

1. Gör en sökning på relevanta teorier.
2. Sammanställ de teorier som är relevanta för din studie.
3. Jämför teorierna med varandra. Finns det olika skolbildningar, trender osv.?
4. Granska teorierna kritiskt.
5. Välj ut de som du kommer att ha nytta av.
6. Beskriv hur du ska använda dessa teorier i uppsatsen.

2. 3. 2. Mall för Metod-PM

Vad ska PM:et innehålla?

Innehållet kommer att variera beroende på din metod. En viss metod kan kräva att man tar ställning till vissa saker som är irrelevanta för en annan metod. Följande är dock en bra utgångspunkt:

1. Hur skulle man kunna besvara din frågeställning?
 - Finns det olika alternativ?
 - Diskutera för- och nackdelar med dessa.
 - Hur har man gjort i andra likande studier?
2. Hur kommer du att besvara din frågeställning, det vill säga hur ser DITT metodval ut?
3. Motivera varför just detta är en lämplig metod.
4. Hur ser diskussion ut kring din metod?
 - Finns det mycket skrivet om detta?
 - Kritik, debatt, etc.
5. Hur förhåller sig din metod till uppsatsens teori?
 - Om din metod bygger på teori, t.ex. genom en teoretiskt förankrad modell, skall detta redovisas här. Men det kan också vara bra att beskriva hur din metod förhåller sig till teorin mer generellt.
6. Hur förhåller sig din metod till studiens material?
 - Metoden kan vara ett sätt att samla in empirin, eller ett sätt att analysera empirin. Det kan förstås även vara ett sätt att både samla in och analysera empirin.
 - Samlar du in materialet genom en speciell metod? Här blir det relevant att kritiskt diskutera urval och hur detta ska gå till.
 - Är ditt material redan givet? Det vill säga genom att syftet med studien är att studera ett visst material, till exempel om du ska göra en analys av ett specifikt litterärt verk. Här blir det snarare relevant att se hur detta kan analyseras genom metoden.
7. Hur ska du gå till väga mer konkret? Det vill säga en detaljerad plan för studiens metod.
 - Beskrivning av studiens utförande, steg för steg

Observera att fokus mellan punkterna ovan kan variera beroende på din metod!

3. Uppsatsen

När du har gjort alla förberedelser och utfört själva studien är det dags att rapportera vad du kommit fram till och hur, det vill säga själva uppsatsen. Nedan följer en mall för hur du kan skriva en uppsats.

Observera att mycket av det du gjort i dina förberedande PM kan inkluderas i uppsatsen. Inledningskapitlet motsvarar t.ex. i stor utsträckning din projektbeskrivning. Vara bara noga med att kolla så att du gjort det du säger att du ska göra. Annars får du formulera om antingen vad du skrivit i projektbeskrivningen eller anpassa studien.

OBS! Innan du lämnar in uppsatsen är det viktigt att du läser igenom lärandemålen och betygskriterierna för uppsatskursen. Det är dessa du kommer att bedömas utifrån.

3. 1. Mall för uppsatsen

(ca 40 sidor, 1.5 radavstånd)

• Titel

Titeln ska vara informativ och säljande på samma gång. Det är dock viktigt att det framgår vad uppsatsen handlar om, så tonvikten ligger på det förra. Du kan välja att ha en enda rubrik eller en huvudrubrik, med en underrubrik.

• Sammanfattning (1-2 sidor)

Sammanfattningen ska vara en kortfattad resumé av hela uppsatsen från frågeställning till slutsats. Det är viktigt att du inte lägger till någon ny information i sammanfattningen. Försök att vara så kortfattad som möjligt.

Glöm inte att redogöra för processen. Det räcker inte att endast lyfta fram resultaten, du måste också visa hur du kommit fram till dem.

• Innehållsförteckning

Formalia för innehållsförteckningen kan variera. Det viktiga är att du har en förteckning över samtliga kapitel (inklusive underrubriker) och sidhänvisningar. De flesta ordbehandlingsprogram har verktyg för att göra innehållsförteckningar. En fördel med dessa är att du kan ställa in dem så att sidhänvisningarna uppdateras automatiskt. Annars är det viktigt att du kontrollerar dessa innan inlämning.

- **Inledning** (ordningen mellan underrubrikerna i inledningen kan variera)

Detta är en mycket viktig del av uppsatsen. Här ska du visa vad du gjort, hur och varför. Läs igenom denna noga innan inlämning och fråga dig själv om du verkligen gjort det du säger att du har gjort.

I inledningen ska följande ingå:

Problemområde (med kort bakgrund till ämnet) och en Problemformulering

Med problemområdet menas här det större akademiska problemet inom vilket din studie är en del. Ofta kan det du skriver här också fungera som en slags bakgrund till fokus för din studie.

Problemformuleringen är den intellektuella gåta/det vetenskapliga problem som du undersöker i studien. Det handlar alltså om det specifika problem som du valt ur ditt problemområde.

Problemområde och problemformulering kan gärna skrivas under samma rubrik där problemområdet (det större) leder till problemformuleringen (det mer specifika)

Tidigare forskning

Vad har tidigare forskare gjort inom området? Vad urskiljer denna studie från tidigare studier (akademiska och ev. icke akademiska)?

Syfte

Försök att så kortfattat och precist som möjligt fånga in din studies syfte. Det vill säga vad det är du ämnat göra med din studie. Här bör du motivera ditt syfte. Varför är just din studie intressant? På vilket sätt gynnar det vetenskapen. Är syftet med studien teoriutveckling/teoriövning/deskription etc?

Frågeställning

Din frågeställning är den fråga som din studie skall besvara. Undvika att ha mer än en fråga som din huvudfråga. Sedan kan du underordna denna flera underfrågor (dock ej mer än 3-4 stycken).

Blanda inte ihop dina underfrågor med dina eventuella analysfrågor. Analysfrågor är de frågor som du ställer mer direkt till ditt material i undersökningen, t.ex. genom en enkät.

Hypotes

En hypotes är en preliminär gissning om ett orsakssamband, som du i din studie skall bevisa/motbevisa. Om din studie är hypotesprövande bör du nämna det här, samt förklara din hypotes.

Teori (antingen i inledningen eller som ett separat kapitel)

Teorin kan vara ett verktyg i din studie likväl som ett sätt att förankra studien i det akademiska kollektivet. Var du ska redogöra för din teori, beror på hur uppsatsen förhåller sig detta. Om ditt syfte till exempel är att pröva en teori bör du redogöra för teorin i inledningen. Sedan kan du beskriva denna i mer detalj senare.

Oavsett om du redogör för teorin här eller i ett separat kapitel, bör du diskutera flera teoretiska möjligheter och jämföra dem mot varandra för att sedan välja en eller flera teorier för just din studie. På så sätt motiverar du din studies val genom en teoretisk diskussion och det ger din studie både tyngd och förankring i det större perspektivet.

Metod

Hur har du gått till väga för att besvara din frågeställning? Hur har du samlat in och analyserat empirin?

Hur har materialet inhämtats (intervjuer/enkäter/deltagande observation...)?

Hur har urvalet av materialet gått till (urval och generaliserbarhet)?

Hur har materialet analyserats (diskursanalys/innehållsanalys...)?

Diskutera alternativa metoder och motivera din valda metod.

Material

Vad har du använt för material för att besvara din frågeställning? Förklara och motivera ditt valda material.

Varifrån har materialet hämtats?

Vad för slags material rör det sig om?

Glöm inte att vara kritisk! Är detta material tillförlitligt? Kan det finnas problem med materialet?

Finns det andra källor som du inte har använt? Varför har du inte valt dem? Motivera ditt val.

Begränsningar

Finns det brister i ditt material och din metod vad gäller möjligheten att besvara din frågeställning?

Påverkar din egen roll insamlingen eller analysen av materialet m.m.?

Avgränsningar

Kan du generalisera utifrån din studie? Det vill säga kan din mer begränsade studie säga något om det större problemområdet? Generaliserbarhet är inget krav. Din studie kan vara intressant i sig, men generaliserbarhet bör ändå diskuteras.

Du bör också motivera varför din studie är det bästa sättet att tackla frågeställningen. Är studiens fokus representativt för det du vill veta?

Här bör du också nämna något om vad din studie inte kommer att beröra. Det är ett bra sätt att föregå kritik. Men glöm inte att motivera varför du inte berör dessa saker. Vad bygger du din avgränsning på?

Etiska frågor (om nödvändigt)

Beroende på vad du skriver om kan forskningsetik vara en sak du måste förhålla dig till. Här ryms sådant som anonymisering, vilken information respondenter fått etc.

Begrepp (antingen i inledningen eller som ett separat kapitel)

Om din studie kräver en större diskussion kring begrepp, genom att t.ex. redogöra för en teoretisk diskussion kring ett begrepp, kan det meritera ett eget kapitel. Annars kan det vara en del av inledningen.

Vilka begrepp använder du dig av? Definiera dem och sättet du använder dem på!

Disposition

En kort genomgång av hur uppsatsen kommer att vara strukturerad, vad du ska göra och när.

• Genomgång av studien

Nu har du kommit till själva kontentan av studien; att visa vad du kommit fram till. Denna del av studien kan se olika ut beroende på val av metod och data. Nedan följer några viktiga punkter:

Fördjupad bakgrund till ämnet för studien

Vad behöver vi veta för att förstå studien? Här kan du både skriva om tidigare forskning och ge en mer faktabaserad bakgrund till det ämne du behandlar.

Redovisning av själva studien

Här kan du (vid behov) ge en mer ingående beskrivning av hur du har gått till väga i din studie.

Resultat av studien

Här presenterar du dina resultat. Vad har du kommit fram till?

Systematisering av resultaten

Här ordnar du dina resultat på ett systematiskt sätt. I en kvantitativ studie kan det t.ex. handla om att du sätter data i tabeller, i en kvalitativ studie kan det t.ex. handla om att du organiserar data i vissa teman.

Systematiseringen kan ske samtidigt som rubriken ovan, det vill säga när du redovisar resultaten, eller separat som en egen del i studien.

Analys (i vissa studier redovisas analysen samtidigt som resultaten)

Här gör du en analys av resultaten. Vad kan man läsa ut ur din data? Hur står sig det gentemot tidigare forskning, teorier etc.? Om du har en hypotes analyserar du din data utifrån denna.

• Slutsats

Detta är sista kapitlet i din uppsats. Här knyter du ihop säcken och visar vad du kommit fram till efter att ha samlat in dina data och analyserat dem. Det är här du besvarar din frågeställning.

Sammanfattning

I slutsatsen kan det vara bra att börja med en kort sammanfattning av studiens viktigaste delar. Då visar du vad du anser vara det viktigaste i studien. Här ska du inte lägga till någon ny information.

Slutsats

Här besvarar du din frågeställning. Om du har en, eller flera, hypoteser skall dessa diskuteras här. Verkar de troliga eller ej?

Rekommendationer

I vissa studier kan det vara så att man vill lämna rekommendationer. Det kan röra sig om en problematik som uppdagats i studien och som man anser sig ha lösningsförslag på, eller något som man anser var bra och skulle vilja lyfta fram som en modell för andra områden.

Förslag till fortsatta studier

Den akademiska världen är ett kunskapens kollektiv. Ingen arbetar ensam, utan all kunskap bygger på tidigare kunskap. Det är därför en bra avslutning på en studie att lämna över bollen till andra. Här kan du lyfta fram sådant som du uppdagat i studien, men själv inte kunnat ta itu med eller potentiell framtida forskning relaterat till din slutsats. Det vill säga hur nästa steg skulle kunna se ut.

Tips: När du skrivit slutsatsen är det viktigt att du går tillbaka till inledningskapitlet och kontrollerar att du gjort det du sagt att du ska göra. Det är inte ovanligt att man här, eller tidigare, måste formulera om sin frågeställning så att den stämmer överens med studiens resultat.

Som opponent kollar man alltid att frågeställningen är besvarad och syftet uppnått. Det gör man enkelt genom att läsa inledningen och slutsatsen. Det är därför två väldigt viktiga kapitel.

• Källförteckning

Alla källor som du använt skall redovisas här. För mer information om hur detta går till läs kompendiet ”1. Formalia – Att referera”.

• Eventuellt appendix

Allt som inte behöver vara med i själva rapporten men som författaren ändå vill ha med kan med fördel läggas i ett appendix; enkäten, intervjufrågorna, dokument av olika slag etc.

3.2. Krav på uppsatsen

Nedan följer en genomgång av hur vi bedömer uppsatser. Kriterierna är endast vad som gäller för att bli godkänd. Vad som gäller för respektive betyg (A-F) finns angivna i betygsriterierna som ni finner i lektionsplaneringen, den innevarande terminen.

För att bli godkänd skall studenten skriftligt ha redogjort för och diskuterat examensarbetets syfte, utförande och resultat, och i detta visa att han/hon kan:

1. Identifiera, formulera och lösa ett avgränsat forskningsproblem inom området Mellanösterns språk och kulturer.

Med detta menas att du visar att du självständigt kan utföra en mindre vetenskaplig studie. Detta syns genom punkterna nedan.

2. Söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information.

Med detta menas att du, med hjälp av handledaren, kan samla in relevanta källor för uppsatsen och att du sedan självständigt och kritiskt kan analysera dessa i relation till frågeställningen. Det är därför viktigt att du redogör för hur du samlat in källorna och hur de bedömts.

3. Tillämpa en lämplig metod och diskutera för och nackdelar med denna och alternativa metoder.

För att visa på detta är det viktigt att du redovisar vilken metod du använt och hur. Det är också viktigt att du visar att du förstått att det finns andra möjliga metoder. Detta kan du visa genom att diskutera varför du valt just denna metod och inte andra. Besvara gärna följande frågor: Hur hade en annan metod påverkat studien? Varför är just denna metod bäst? Vad är bra med den valda metoden och vad finns det för brister med den?

4. Beakta grundläggande vetenskapliga krav på validitet och reliabilitet.

Med *validitet* menas att studien undersöker det den säger sig undersöka. Det kan låta som en självklarhet, men dessvärre är det inte ovanligt att studenter, och andra forskare, skriver att de ska göra en sak och att de sedan i själva verket gör något helt annat. För att säkerställa validiteten är det viktigt att du ofta går tillbaka till frågeställningen och undersöker om det är den du faktiskt arbetar med i studien. Om det visar sig att du inte gör det kan du antingen ändra ditt tillvägagångssätt så att det ligger i linje med frågeställningen, eller formulera om frågeställningen. Det finns inget hinder mot att ändra frågeställningen allt eftersom. Tvärtom är det faktiskt ganska vanligt.

Med *reliabilitet* menas att studien är utförd på ett korrekt sätt. Det kan vara så att det finns brister i utförandet av metoden som är så allvarliga att de påverkar studiens resultat. Det är därför viktigt att vara noggrann och säkerställa att studien utförs korrekt. Om det finns brister i metoden eller materialet, eller om det sker några misstag under vägen, är det viktigt att detta redovisas i uppsatsen och att du diskuterat hur det kan tänkas påverka studien. Det behöver inte vara ett problem, så länge du är öppen med de problem som dykt upp. Istället för att låtsas som inget, är det bättre att visa på problemen och att argumentera för att de inte påverkar resultatet av studien avsevärt.

5. Analysera empirin utifrån teoretiska perspektiv.

Ofta är det detta som studenter tycker är svårast. Men det behöver inte vara så svårt. Det viktiga är att du i uppsatsen på något sätt knyter an till teori. Med teori, menas både en mer avgränsad teori (av typen ”om X så kommer Y att ske”) och mer abstrakta teorier som säger något om ett samhällsfenomen, men utan att för det visa på ett orsakssamband. Ofta använder man sig av flera teorier i en studie och det kan ske på olika ställen i uppsatsen. I vissa fall vill man bevisa/motbevisa en teori, då kommer teorin in i början av studien, medan man i andra fall använder teorin som verktyg för att analysera resultatet av studien, då kommer den in först senare i studien. Oavsett vilket är det ett krav att du någonstans och på något sätt knyter an till teori. Kravet på teori är viktigt för det visar att du kan sätta din studie i relation till annan forskning. Det ger också din studie tyngd och relevans.

När du beskriver din teori är det bra om du visar varför du valt just denna teori. Det gör du genom att visa på hur den teoretiska diskursen ser ut inom ditt ämne. Finns det olika skolor, tendenser eller dylikt? Varför har du valt den teori du valt? Vad har du inte valt? Hur påverkar detta studien?

Ett plus är om du även diskuterar i vilken utsträckning din teori ”styr” studien. Kan man misstänka att ditt val av teori gör så att du styr resultatet mot ett visst håll. Vissa menar att detta är ett problem om man utgår från teorier. Om du utgår från en teori (genom att t.ex. bevisa/motbevisa en teori) är det därför bra att diskutera hur detta påverkar din objektivitet.

6. Förhålla sig till relevant tidigare forskning.

Detta är ett viktigt krav. Du är en del av ett akademiskt kollektiv. Det ska framgå i studien att du tagit del av detta. Även den mest ovanliga studien har tidigare forskning att förhålla sig till. Om ingen gjort en studie inom just ditt problemområde, finns det säkerligen likande områden som är intressanta att titta på. Du förhåller dig till tidigare forskning genom att visa att du läst in dig på ämnet. Hur har man tidigare hanterat detta, eller liknande, problemområden? Finns det olika skolbildningar, trender, teman etc.? Finns det brister i den tidigare forskningen?

När du diskuterat detta ska du visa varför din studie är unik. Vad är det som du kan bidra med? Finns det ett glapp i den tidigare forskningen, som du kan fylla ut. Din studie är kanske inte så unik, men du bör ändå motivera varför din studie är intressant och hur den står sig mot tidigare forskning.

Här kan man även diskutera forskning som är relevant kring metoden eller teorin.

7. Diskutera avgränsningar och potentiella brister, samt möjligheten till generaliserbarhet av studiens resultat.

Avgränsningen är själva fokus för studien. Med avgränsning menas både vad du undersöker i studien och vad du inte undersöker. Det finns ingen möjlighet att nämna allt du inte kommer att göra men det är ändå viktigt att du visar att du är medveten om att din studie är en avgränsad studie inom ett större problemområde. Detta visar du genom att diskutera din avgränsning. Vad kommer du att studera och vad kommer du att kunna dra för slutsatser av studien? I samband med detta bör du nämna något om vad du kanske kunde ha gjort, men inte kommer att göra och varför.

Din avgränsning avgör möjligheten till *generaliserbarhet*. Med detta menas om du utifrån din mer avgränsade studie kan säga något om problemområdet i stort, eller kanske till och med andra liknande problem. Det finns inget hinder mot att argumentera för att studien är helt unik och därmed inte går att generalisera. Men om det går att generalisera från studien är det förstås viktigt att nämna detta. Det är då viktigt att du är medveten om studien avgränsning och hur det påverkar möjligheten till generalisering. Om du t.ex. skrivit en studie om hur kvinnan skildras i Egyptiska nöjesnyheter kan du diskutera vad detta säger om andra nyheter. Kan man anta att kvinnan skildras på samma sätt i t.ex. familjenyheter, eller i andra länders nöjesnyheter, eller i alla olika former av media (tidningar, radio, tv...)? Generaliserbarhet kallas ibland för ”extern validitet” till skillnad från ”intern validitet” som då syftar på det som står ovan under validitet, alltså att studien undersöker det den säger sig undersöka.

Vad gäller potentiella *brister* har vi diskuterat detta under reliabilitet ovan. Här gäller alltså att redogöra för de brister som kan finnas i materialet eller i hur metoden utförts. Om vi återgår till exemplet ovan kanske det är så att du endast fått tag på vissa artiklar. Detta är en brist på så sätt att de artiklar som saknas hade kunnat ge ett avvikande resultat. Detta måste du i så fall diskutera.

En viktig aspekt av detta krav är alltså att du kan visa att du är medveten om dina och studien avgränsningar och brister. Detta innefattar även att du kan visa hur detta skulle kunna lösas, även om du inte gör det i just denna uppsats och hur det påverkar studiens resultat.

När du avslutar uppsatsen bör du skriva något kort om hur man skulle kunna gå vidare med studien. Vad skulle kunna vara nästa steg? Vad skulle man kunna fördjupa sig i? Detta är ett bra sätt att visa på studien avgränsning och eventuella brister och samtidigt lämna över bollen till andra.

8. Om nödvändigt diskutera forskarens egen roll i kunskapsproduktionen samt ta ställning till forskningsetiska normer.

Idealet med den mesta forskningen är objektivitet. Att du som person inte ska påverka studien. Det råder en debatt inom akademien, och då särskilt inom humaniora och samhällsvetenskapliga ämnen, om i vilken utsträckning detta är möjligt. Vissa menar att det inte går att vara objektiv. De menar att i allt vi gör påverkas vi av den person vi är, från val av problemområde till slutsats. Vissa menar till och med att detta är något man ska eftersträva. Oavsett vilket är det viktigt att du i uppsatsen visar hur din roll kan ha påverkat studien.

Det handlar dels om hur du som person kan ha påverkat olika val och analyser. I exemplet ovan skulle det till exempel kunna vara relevant att diskutera hur forskarens kön inverkar på studien. Även personliga intressen och om du på något sätt har koppling till ämnet kan diskuteras. Det handlar också om hur din roll som forskare kan ha påverkat studien. Oavsett din person (kön, intressen, etc.) kan det vara så att du påverkat studien. Kanske har du haft en aktiv roll i studien genom t.ex. kvalitativa djupintervjuer. Kan man då misstänka att du påverkat studien, på så sätt att de du intervjuat kan antas svara på ett sätt som ligger i linje med vad de tror att du vill veta. I så fall måste detta diskuteras i uppsatsen och hur det kan tänkas påverka studien.

Genomgående är det viktigt att du diskuterar din roll och hur det kan ha påverkat studien, samt (om det är ett potentiellt problem) hur du arbetat för att minimera de negativa konsekvenserna av detta.

När vi pratar om *forskningsetiska normer* är vi inne på ett svårt ämne. Det är alltid viktigt att studier utförs på ett etiskt korrekt sätt. Det kan t.ex. handla om att behandla informanter på ett bra sätt. Om de vill vara anonyma ska man se till att ingen kan avslöja deras identitet utifrån uppsatsen. Etik handlar också om hur man behandlar personuppgifter vid t.ex. enkäter. Här är det bäst att fråga sin handledare om man är osäker.

I många studier behöver man inte ta ställning till etiska normer. Men i de fall man på något sätt arbetar direkt med människor (t.ex. vid intervjuer, enkäter, fältstudier etc.) bör man fundera över etik och hur det ska hanteras i uppsatsen.

Han/hon har även deltagit i en muntlig opponering och där diskuterat det egna examensarbetet i dialog med andra och kritiskt granskat en annan students examensarbete.

För att bli godkänd ska du ha försvarat din uppsats i en opponering, samt granskat och opponerat på en annan students arbete. Mer om detta finner du i kapitel 4 (se nedan).

För arabiskastudenter gäller även följande:

Studenten har vidare visat att han/hon kan:

9. Lösa ett forskningsproblem genom att använda sig av i huvudsak, och för forskningsproblemet tillräcklig omfattning, arabiskt källmaterial.

Som arabiskastudent ska du visa att du kan utföra en vetenskaplig studie genom att använda arabiskt källmaterial. Det betyder inte att allt material måste vara på arabiska, men din huvudsakliga empiri skall bestå av arabiska källor. Det du undersöker ska alltså vara på arabiska. Om du analyserar media, ska denna vara på arabiska. Om du gör intervjuer ska dessa hållas på arabiska etc.

Sekundära källor behöver inte vara på arabiska. Tvärtom är det oftast nödvändigt att läsa litteratur på andra språk, när det kommer till teori, metod, tidigare forskning o.s.v.

Om du har möjlighet att visa på hur den arabiska forskningen ser ut inom problemområdet är det förstås bra, men det är inget som förväntas av dig på denna nivå (annat än om det är nödvändigt för att besvara frågeställningen).

10. Översätta, för examensarbetet relevanta, arabiska källor på ett korrekt sätt och citera och transkribera arabisk text i enlighet med ämnets normer.

I hanteringen av arabiskt källmaterial är det viktigt att du visar att du kan göra detta på ett korrekt sätt. Det innebär både att du kan göra bra översättningar och att du kan hantera transkribering.

För att visa att du kan översätta arabisk text är det bra om du citerar dina arabiska källor löpande i uppsatsen. Arabiska citat ska alltid skrivas ut både på arabiska och på svenska/engelska.

Kom ihåg att det alltid är den arabiska texten som du analyserar. Översättningen är endast för att underlätta läsningen av uppsatsen. Analysen ska göras på den arabiska texten.

Mer information om översättning och transkribering finner du i kompendierna: ”3. Formalia - Att transkribera” och ”5. Formalia – Att översätta”.

För studenter på avancerad nivå gäller även följande:

11. Studenten har vidare visat på en fördjupad kunskap om vetenskaplig metod och färdighet att systematiskt och kritiskt integrera kunskap för att på så sätt lösa ett komplext forskningsproblem.

Detta kriterium tillför inte så mycket nya krav. Det rör sig snarare om en fördjupad kunskap av kriterierna ovan. Som masterstudent ska du kunna lösa dessa och ta det ett steg längre.

Ditt problemområde bör således vara aningen mer komplext. Om du är osäker på vad detta innebär kan du rådfråga handledaren.

Du ska också visa på en större kunskap om metod. Detta gör du genom att skriva en fördjupad och kritisk genomgång av din metod. Här gäller det att verkligen väga olika metoder mot varandra. Att läsa in sig på metodlitteratur och redogöra för centrala verk och personer. Du bör också visa på en stor medvetenhet om metodens brister och hur detta påverkat din studie.

Att systematiskt och kritiskt integrera kunskap, innebär ett visst mått av kreativitet. Det innebär att du visat att du inte bara kan lösa ett forskningsproblem, utan att du kan göra detta på ett sätt där du självständigt och kritiskt identifierar och analyserar nödvändig kunskap. Stora krav ställs på självständighet och kritiskt tänkande.

Observera att självständighet inte betyder att du inte kan få hjälp av handledaren. Tvärtom handledarens uppgift är att hjälpa dig.

4. Opponering

Innan du kan bli godkänd på uppsatskursen skall du försvara din uppsats i en opponering, samt kritiskt granska en annan students uppsats. Nedan finner du instruktioner för hur detta går till och vad du ska tänka på inför opponeringen.

Upplägg för opponering:

1. Författaren ges möjlighet att informera om eventuella fel som uppdagats efter inlämning.
2. Opponenten presenterar kortfattat uppsatsen:
 - Syfte
 - Frågeställning
 - Teori
 - Metod
 - Material
 - Resultat
3. Författaren ges möjlighet att kommentera vad som sagts under presentationen om denna anser presentationen felaktig i något avseende.
4. Opponenten inleder sin kritiska granskning av uppsatsen.
5. Författaren bemöter kritik.
6. De andra närvarande ges möjlighet att kommentera uppsatsen.

När du kritiskt granskar en uppsats bör du ta ställning till följande:

När du kritiskt granskar en uppsats, ha följande vetenskapliga ledord i åtanke:

Reliabilitet: Är studien utförd på ett korrekt sätt, enligt vetenskapens regler? Här gäller det att kritiskt granska metod och material. Har studien genomförts på ett korrekt sätt? Finns det anledning att tro att brister i insamling eller bearbetning av data påverkat resultatet?

Validitet: Undersöker studien det den säger sig undersöka? Här gäller det att utgå från syftet för studien och sedan se om det är detta som författaren verkligen arbetat för.

Objektivitet: Kan man misstänka att författarens roll påverkat studiens resultat? För han/hon en diskussion kring detta? I vissa studier kan forskarens roll tillåtas påverka studien, men då måste man föra en ingående diskussion kring detta och hur det kan ha påverkat studiens resultat.

Intersubjektiv testbarhet: Redovisas studien på ett sätt som gör att läsaren kan se precis vad forskaren gjort? Idealet är att en annan forskare ska kunna kopiera studien, men det är oftast inte möjligt. Kravet kvarstår dock att studien skall redovisas på ett så ingående och korrekt sätt att läsaren kan bedöma om resultaten är rimliga.

Checklista för en lyckad opponering:

Det finns mycket att ta ställning till när man kritiskt granskar en uppsats. Nedan följer en lista över några centrala punkter. Det finns förstås mycket mer att titta på och en hel del kan vara specifikt för just den uppsats du opponerar på. T.ex. kan ett visst val av metod leda till en rad särskilt kniviga metodologiska frågor, ett visst material kan föranleda en intressant diskussion osv.

- Har studien ett tydligt syfte?
- Behandlar studien det uppsatta syftet och besvaras frågeställningen i slutsatsen?
- Redogör författaren för relevant tidigare forskning, och hur hans/hennes studie kan bidra till denna?
- Beskriver författaren metod och val av material på ett vetenskapligt och kritiskt sätt?
- Fullföljs detta på ett vetenskapligt och kritiskt sätt i utförandet av studien?
- Redogör författaren för en relevant teoretisk diskurs?
- Använder sig författaren av någon form av teori och redogör han/hon i så fall för denna?
- Används den i studien på ett sådant sätt som beskrivits?
- Är fokus för studien klart avgränsat, lagom brett, samt vetenskapligt intressant?
- Är uppsatsen väl strukturerad? Följer uppsatsens alla delar och dess ordning på ett relevant sätt studiens syfte?
- Har författaren, om nödvändigt, tagit ställning till relevanta etiska frågor?
- Har författaren tagit ställning till sig egen roll och dess eventuella inverkan på studien?
- Beskrivs studiens utförande på ett tillfredställande sätt? Är det tydligt vad författaren har gjort, hur han eller hon har gått till väga och hur han eller hon har nått sitt resultat?
- Finns det belägg för slutsatsen i det författaren beskrivit av studien?
- Formalia (detta skall du inte lägga så stor vikt vid annat än om det är så stora brister att det påverkar uppsatsen negativt):

Finns allt med som bör finnas i en uppsats?

Är citat och referenser korrekt redogjorda för?

Är dispositionen lämplig, eller hade det kunnat göras på ett annat sätt?

Etc...

Några viktiga rekommendationer innan du sätter igång:

Opponeringen är en del av examen för din uppsats. Det är därför viktigt att du tar den på allvar och förbereder dig noga inför opponeringen.

Var inte rädd för att framföra kritik. Många tycker att det känns obekvämt att kritisera sina klasskompisar men i slutändan gör du dem en tjänst genom att visa vad som kunde varit bättre. Det är ju så man lär sig.

Opponeringen skall vara konstruktiv. Det innebär att du inte endast skall upplysa författaren om vad som är fel och bristfälligt utan även ta upp sådant som är bra och intressant. Lagg gärna fram kritik på ett sådant sätt att det öppnar upp för rekommendationer, frågor eller diskussion. Runa Patel och Bo Davidsson skriver följande om opponeringen:

”För att granskningen skall kunna ta formen av en diskussion mellan opponent och respondent är det lämpligt att vi formulerar synpunkterna som frågor, till exempel Varför...? Hur stämmer...? Vad gjorde att...? Har du funderat på...?”

Det finns två riktigt dåliga exempel på opponeringar. Den ena är då opponenter inte uppdragar några brister alls trots att uppsatsen har många uppenbara brister. Den andra är då opponenter går på som en ångvält och totalt massakrerar uppsatsen. Det gäller att hitta en balans och att komma ihåg att vara konstruktiv i sin kritik.

I vissa fall kan det vara svårt att hitta några brister i en uppsats. Vad ska man göra då? För det första är det ytterst ovanligt att en uppsats är perfekt. Även den mest ambitiösa studenten missar något. För det andra kan man i ett dylikt scenario istället fokusera på sådant som man skulle kunna gjort annorlunda (även om det kanske inte är fel) eller saker som man tycker skulle vara intressanta att fråga om, eller ta upp för diskussion.

☪ Tips!

Glöm inte att granska din egen uppsats innan inlämning. Med utgångspunkt i punkterna ovan kan du föregå mycket av den kritik som skulle kunna komma fram i en opponering. Mitt tips till dig är följande: Lagg ifrån dig uppsatsen ett par dagar. Plocka sedan fram den och läs den med kritiska ögon. Besvarar jag verkligen min frågeställning? Är mitt uttalade syfte verkligen vad jag gjort i studien? Har jag redovisat allt på ett korrekt sätt? Etc.

³ Patel Runa & Davidson Bo, *Forskningsmetodikens grunder Att planera, genomföra och rapportera en undersökning.* (3 upplagan). Lund; Studentlitteratur. 2003. S. 142f

5. Engelsk ordlista

Många väljer att skriva uppsatsen på engelska. Nedan följer en lista med översättningar av ett urval viktiga termer från detta kompendium, som kan vara bra att ha kännedom om man väljer att skriva på engelska.

Bilaga.....	Appendix
Avgränsning.....	Delimitation
Begrepp.....	Concept
Begränsning.....	Limitation
Empiri.....	Data
Etik.....	Ethics
Forskningsproblem.....	Research problem
Frågeställning.....	Research question
Generaliserbarhet.....	Generalizability
Hypotes.....	Hypotheses
Intersubjektiv testbarhet.....	Intersubjective testability
Kvalitativ.....	Qualitative
Kvantitativ.....	Quantitative
Källa.....	Source
Källförteckning.....	List of references
Litteraturgenomgång.....	Literature review
Metod.....	Method
Metodologi.....	Methodology
Objektivitet.....	Objectivity
Opponering.....	Public discussion
Primär.....	Primary
Projektbeskrivning.....	Project proposal
Reliabilitet.....	Reliability
Sammanfattning.....	Summary
Sekundär.....	Secondary
Slutsats.....	Conclusion
Subjektivitet.....	Subjectivity
Syfte.....	Purpose
Teori.....	Theory
Validitet.....	Validity

6. Lästips

Det finns många bra böcker om hur man ska skriva en uppsats. Nedan följer några rekommendationer.

Observera att dessa inte ska användas som metodböcker. Beroende på ditt metodval kommer du även att behöva läsa litteratur kring just den metoden. De flesta av de böcker som listas nedan är inte metodböcker utan snarare menade som handledning i uppsatsprocessen (med undantag för Bryman, Essiasson och Denscombe).

Blaikie Norman, *Designing Social Research*. (Andra utgåvan) Cambridge: Polity Press. 2010.

Bryman, Alan, *Social Research Methods*. (Fjärde utgåvan). Oxford: Oxford University Press. 2012.

Denscombe Martyn, *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (Andra utgåvan). Lund: Studentlitteratur. 2009 (finns även på engelska).

Essiasson, Peter (m.fl), *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (Fjärde upplagan). Stockholm: Norstedts juridik. 2012.

Hart Chris, *Doing a Literature Search, A Comprehensive Guide for the Social Sciences*. London: Sage Publications. 2001.

Patel Runa & Davidson Bo, *Forskningsmetodikens grunder Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. (Fjärde upplagan). Lund: Studentlitteratur. 2011.

Rienecker Lotte, Stray Jørgensen Peter, *Att skriva en bra uppsats*. (Andra upplagan). Malmö: Liber. 2008.

☞ **Du har väl inte missat våra andra kompendier i Formaliaserien:**

1. Formalia – Att referera
2. Formalia – Att skriva tentamem
3. Formalia – Att transkribera